

الگوی انحصاری تغذیه با شیر مادر در نوزادان مراجعه کننده به مراکز بهداشتی درمانی شهر اراک

*ابوالفضل محمد بیگی (MSc)^۱ - نرگس محمد صالحی (MSc)^۱ - اکرم بیانی (MSc)^۲

*نویسنده مسئول: اراک، سردشت، دانشگاه علوم پزشکی اراک، دانشکده پیراپزشکی

پست الکترونیک: amohamadbeigi@yahoo.com

تاریخ دریافت مقاله: ۸۷/۴/۱۰ تاریخ پذیرش: ۸۷/۱۱/۶

چکیده

مقدمه: یکی از هدف‌های رسیدن به جامعه سالم تا سال ۲۰۱۰، دستیابی به میزان تا ۷۵٪ تغذیه با شیر مادر است. شیر مادر به عنوان بهترین شیر برای نوزادان توصیه می‌شود و شواهد گسترده‌ای مبنی بر اثر محافظت‌کنندگی شیر مادر در برابر بیماری‌های مختلف وجود دارد.

هدف: تعیین الگوی انحصاری تغذیه با شیر مادر و برخی عوامل مؤثر بر آن در مادران شهر اراک.

مواد و روش‌ها: در یک مطالعه مقطعی - تحلیلی بر ۳۵۲ نفر از مادرانی که نوزادان ۱۲-۶ ماهه داشتند با استفاده از پرسشنامه و مصاحبه حضوری، داده‌ها جمع‌آوری شد و ضمن محاسبه شیوع تغذیه انحصاری، با استفاده از آزمون‌های کای اسکوتر و استقلال دو گروه و رگرسیون به تحلیل روابط بین متغیرهای مستقل و وابسته پرداخته شد و مهم‌ترین عوامل مؤثر بر تغذیه انحصاری تا شش ماهگی تعیین شد.

نتایج: شیوع تغذیه انحصاری با شیر مادر تا شش ماهگی ۴۱/۵٪ بدست آمد. مهم‌ترین عوامل استفاده نکردن از آب قند و پستانک، شیردهی بر اساس تقاضای نوزاد، حاملگی خواسته، زایمان طبیعی و چندزاد بودن مادر بودند ($P < 0.05$). اما ارتباط معنی‌دار با سن مادر، تحصیلات و شغل مادر، درآمد خانواده، استفاده از آغوز در شیردهی و همچنین آموزش لازم برای شیردهی در دوره بارداری بدست نیامد ($P > 0.05$).

نتیجه‌گیری: شروع شیردهی فوری پس از زایمان و توجه بیشتر به مادرانی که بارداری ناخواسته و زایمان سزارین داشته‌اند علاوه بر آموزش علمی و مؤثر در طی بارداری و قبل از ترخیص، در خصوص معایب استفاده از آب قند و پستانک می‌تواند نقش مهمی در ترویج تغذیه انحصاری با شیر مادر داشته باشد.

کلید واژه‌ها: تغذیه با شیر مادر/ نوزاد

مجله دانشگاه علوم پزشکی گیلان، دوره هجدهم شماره ۷۰، صفحات: ۲۵-۱۷

مقدمه

است (۷ و ۶). ازجمله در برخی مطالعات، اثر محافظت‌کنندگی تغذیه با شیر مادر در مقایسه با تغذیه با بطری در افزایش وزن در آینده نشان داده شده است (۸-۱۰). به‌رغم تفاوت در روش، مطالعات مختلف، همگی در اثبات اثر محافظت‌کنندگی شیر مادر در کاهش مرگ و میر، بروز اسهال و خونریزی‌های روده‌ای، کولیک شکم (۲)، آسم و بیماری‌های آتوپیک (۱۱ و ۱۲) و زردی (۱۳ و ۱۴) در دوران نوزادی و کاهش خطر دیابت، افزایش وزن و چاقی (۸) در آینده کودکی و بزرگسالی، با یکدیگر متفق‌القولند.

مطالعه Niestijl AL و همکاران نشان داد که هم اتاق بودن مادر و نوزاد بعد از زایمان (rooming-in) تاثیر مفیدی بر تغذیه با شیر مادر دارد و سبب افزایش تعداد دفعات تغذیه

شیر مادر به‌طور گسترده به عنوان منبع ایده آل تغذیه نوزاد شناخته شده است (۱) که مصرف آن به دلیل در دسترس بودن همیشگی، درجه حرارت مناسب، تازه و عاری بودن از آلودگی با باکتری‌ها و در نتیجه کاهش شانس ابتلای به مشکلات گوارشی (۲)، به عنوان بهترین شیر برای نوزادان توصیه می‌شود. به همین علت یکی از هدف‌های رسیدن به جامعه سالم تا سال ۲۰۱۰ دستیابی به میزان تا ۷۵٪ تغذیه با شیر مادر توصیف شده است (۳). اما براساس بررسی‌های انجام شده در ایران این میزان از ۲۳ تا ۴۷ درصد متفاوت است (۴ و ۵).

اهمیت شیر مادر در مطالعات متعددی به عنوان تنها منبع تغذیه در شش ماهه اول زندگی مورد توجه قرار گرفته